

Post- och telestyrelsens allmänna råd om utdelning av post vid tillhandahållandet av samhällsomfattande posttjänst enligt postlagen (1993:1684);

PTSFS 2005:5

Utkom från trycket
den 9 september 2005

beslutade den 31 augusti 2005.

Post- och telestyrelsen (PTS) utfärdar följande allmänna råd om hur den eller de postoperatörer som utsetts att tillhandahålla en samhällsomfattande posttjänst (nedan benämnd postoperatören) enligt 1 § postlagen (1993:1684) bör tillhandahålla postutdelning.

Dessa allmänna råd omfattar inte grundläggande kassaservice och inte heller sådan utsträckt postservice som tillhandahålls funktionshindrade postmottagare m.fl. utanför tätort.

Definitioner

Med *avlämningsställe* avses en plats för postmottagning för en postmottagare, t.ex. postlåda, postinlägg eller box.

Med *fastighetsbox* avses en anordning i flerfamiljshus för utdelning av post och som kännetecknas av att det finns en separat öppning för insortering av post till varje postmottagare.

Med *flerfamiljshus* avses ett hus med minst fyra avlämningsställen per uppgång eller entré.

Med *postmottagare* avses ett hushåll eller företag som finns på samma adress. Om någon i ett hushåll driver ett företag på samma adress anses hushållet och företaget utgöra en och samma postmottagare.

Med *serviceställe* avses ett kontor eller liknande som drivs i postoperatörens regi eller på uppdrag av postoperatören och där in- och utlämning av postförsändelser samt värdeförmedling kan ske.

Med *säsongsboende* avses en postmottagare som under en begränsad tid av året vill ta emot försändelser på en adress där postmottagaren inte är stadigvarande bosatt.

Med *tätort* avses en ort med minst 200 avlämningsställen där avståndet mellan husen normalt inte överstiger 200 meter och där vägarna är öppna och farbara året om samt försedda med skyltar med gatunamn och gatunummer.

Med *villa* avses ett friliggande hus som har högst tre avlämningsställen per uppgång eller entré. Rad- och kedjehus räknas i detta sammanhang som villa.

Med *värdeförmedling* avses in- och utlämning av rekommenderade försändelser och paket inklusive postförskott samt försäljning av frimärken.

Utdelning av post

I postoperatörens skyldighet att tillhandahålla en samhällsomfattande posttjänst enligt postlagen ingår att dela ut försändelser till postmottagare. För att det skall gå att genomföra i praktiken till rimliga kostnader krävs att postoperatören, fastighetsägarna och postmottagarna samarbetar. Det är emellertid ofrånkomligt att postoperatören – som skall tillhandhålla en samhällsomfattande posttjänst – måste standardisera sin utdelningstjänst och att hänsyn inte alltid kan tas till fastighetsägarnas och postmottagarnas individuella önskemål om hur försändelser skall delas ut. Om postoperatören, fastighetsägaren och postmottagaren inte kan nå samförstånd kan följden ytterst bli att de postmottagare som är bosatta på fastigheten hänvisas till att hämta ut sina försändelser på utlämningsställe som postoperatören anvisar. Alla förändringar i utdelningstjänsten förutsätter att postoperatören i god tid upplyser postmottagarna och andra berörda parter om planerade förändringar.

PTS anser att postoperatören fullgör sin skyldighet att dela ut post enligt postlagen om operatören iakttar följande.

Utdelning i tätort

I tätort bör försändelser delas ut i enlighet med vad som anges nedan. Försändelse som t.ex. på grund av sin storlek inte kan avlämnas på detta sätt kan aviseras eller, om postmottagaren ger sitt samtycke, avlämnas på annat sätt.

I villaområden bör försändelser delas ut i postlådor som monteras utmed brevbärarens färdväg i lådsamling eller vid respektive fastighets tomtgräns. Postoperatören bör före förändringar i utdelningsservicen i sådana områden i god tid inhämta postmottagarnas samtycke.

I flerfamiljshus bör försändelser som huvudregel delas ut i fastighetsbox inomhus i entréplan eller utomhus. Där fastighetsbox är installerad bör samtliga mottagare i fastigheten betjänas via boxen.

I flerfamiljshus där det ännu inte installerats fastighetsbox bör försändel-

ser delas ut i postinlägg i lägenhetsdörrar. Postoperatören bör ta initiativ till att förmå samtliga fastighetsägare att senast den 1 januari 2011 övergå till fastighetsboxar. I flerfamiljshus där det efter denna tidpunkt inte införts fastighetsbox kan postoperatören välja att inte längre dela ut försändelser i postinlägg i dörrar utan hänvisa de boende att hämta ut sina försändelser på utlämningsställe som postoperatören anvisar.

Då det gäller postmottagare som på grund av ålder eller funktionshinder inte har möjlighet att hämta sin post i fastighetsbox eller i postlåda i lådsamling bör postoperatören, om postmottagaren begär det, dela ut post vid tomtgränsen, i postinlägg i lägenhetsdörren eller på annat sätt i anslutning till bostaden. Postoperatören har därvid rätt att kräva läkarintyg eller motsvarande för att styrka funktionshinder. Den som är 80 år eller äldre har alltid rätt att på begäran få sådan service. För att postmottagare skall ha rätt till sådan extra service krävs att alla postmottagare i hushållet är berättigade därtill. Postoperatören bör löpande hålla andra operatörer som begär det informerade om vilka hushåll som får extra service.

Utdelning utanför tätort

Utanför tätort bör post delas ut i postlåda, som vanligtvis placeras i lådsamling, utmed brevbärarens färdväg. Postoperatören får anvisa var lådsamlingen skall placeras. Avståndet mellan lådsamlingar bör som huvudregel vara minst 200 meter. När koncentrationen av postmottagare längs huvudvägen uppgår till minst 50 i en by eller ett samhälle bör lådsamlingarna placeras tätare.

Postoperatören planerar och bestämmer brevbärarens färdväg. Postoperatören bör söka den naturliga huvudväg som sammanbinder byar eller samhällen så att största möjliga antal postmottagare kan nå i direkt anslutning till brevbärarens huvudväg. Huvudvägens sträckning bör dras så att samhällen med 20 avlämningsställen eller fler ligger längs huvudvägen.

Postoperatören bör dela ut försändelser till postmottagare som bor mindre än 200 meter in på en sidoväg från brevbärarens huvudväg i en lådsamling vid huvudvägen. Postoperatören bör dela ut försändelser längs sidoväg om det finns minst två postmottagare som är stadigvarande bosatta eller verkamma per kilometer sidoväg.

Med en huvud- eller sidoväg avses en väg som är öppen och farbar året om. En väg där det inte finns möjlighet att vända med bil anses inte utgöra sidoväg.

Postoperatören får avvika från det som anges ovan då det gäller utdelning till säsonsboende. Postoperatören bör offentliggöra sådana avvikelser.

Utformning och placering av postlådor och fastighetsboxar

Postoperatören bör offentliggöra de närmare specifikationer som skall gälla för postlådors och fastighetsboxars utformning och placering. Som svensk standard gäller SS-EN 13724 "Posttjänster – Öppningar i postinlägg och postlådor – Krav och provningsmetoder". Postoperatören bör i specifikationerna beakta tillgänglighet för funktionshindrade, tillförlitlighet, låsfunktion och säkerhet. Om en fastighetsägare eller postmottagare frångår de av postoperatören offentliggjorda specifikationerna på ett sätt som postoperatören inte anser är godtagbart från arbetsmiljö- eller effektivitetssynpunkt kan postoperatören hänvisa postmottagare att hämta ut sina försändelser på utlämningsställe som postoperatören anvisar.

Värdeförmedling

Värdeförmedling bör tillhandahållas vid postoperatörens serviceställen eller, då serviceställe saknas inom rimligt avstånd, i anslutning till den ordinarie postutdelningen. I det senare fallet bör värdeförmedling ske dagligen vid respektive postmottagares postlåda.

När värdeförmedling tillhandahålls i anslutning till den ordinarie postutdelningen bör mottagare dessutom kunna beställa värdeförmedling med signalbricka eller motsvarande enligt följande:

- Mottagare som bor högst 200 meter från huvudvägen bör kunna beställa värdeförmedling i anslutning till bostaden upp till två gånger per vecka.
- Mottagare som bor 200 – 1 000 meter från huvudvägen bör kunna beställa värdeförmedling i anslutning till bostaden upp till en gång per vecka.

Mottagare som bor mer än 1 000 meter från huvudvägen samt säsongboende bör få värdeförmedling vid postlådan vid brevbärarens färdväg.

Dessa råd träder i kraft den 1 oktober 2005.

På Post- och telestyrelsens vägnar

Marianne Treschow

Eva Liljefors